

Botos Katalin:

Emlékmorzák

Hadd meséljek el egy kis történetet. A napokban találkozót tartott néhány, 1962-ben végzett polgár. Lehet számolni: ma már 87-88 éves emberekről van szó. Évenként összejönnek az utóbbi időben, számolgatják: még hányan vagyunk meg... Nyugdíjasként, politikáról nemigen beszélnek; az 1956 utáni nemzedékről van szó. Egyesek a szocialista években szép karriert futottak be, nyilván alkalmazkodva az akkori ideológiához, színből, vagy szívből. Az utóbbi is lehetséges. Sok rendes ember volt az akkori egyetemisták között... De volt, aki csak a rendszerváltozáskor jutott előbbre. Persze, akkor meg már elég késő volt... A család, egészség, a régi emlékek képezik általában a beszélgetések témáit. Bizony, a tevékenység beszűkült: beteg férjek, feleségek ápolása, a napi tennivalók ellátása.

Egyikük azonban csak felhozott egy esetet a múltból. Édesapja 8 év múlva tért haza 1945 után, a hadifogságból. Megjárta a szibériai lágereket. Máramaros-szigeten volt „átnevelő táborban”. Mielőtt hazatérhetett, szigorúan beléjük verték, hogy a lágeréletről *egy szót se* otthon, hiszen különben visszakerülnek ide. Ezt is csak halála előtt mondta el az apa a gyermekének. Egyébként, valóban, egy szó sem hagyta el soha az ajkát, emlékeiről.

Csak az elmúlás küszöbén mondta el, szaggatott mondatokkal, hogy amikor hazajött a hadifogságból, felkereste egy időközben lelkes párttaggá váló szomszédja. Faggatta, milyen volt a Szovjetunióban, hogyhogy haza kívánkozott, *abból a paradicsomból*. Csupán annyit mondott, szegény egykori lágerlakó, hogy „annak a paradicsomnak még érnie kell...” Másnap elvitték néhány napra. A szomszéd többet soha nem látogatta meg. Lánya most elmesélte ezt. Több, mint hat évtized telt el, azóta, hogy az egyetemet elvégezték a találkozó résztvevői. Mostanra mertek feltörni a múlt árnyai belőlük...A feljelentgetős házmesterek kora... Isten óvjon bennünket az ilyen idők visszatérésétől.

Beszélgatnek arról is, kinek, mi van a gyermekeivel. Ha van. Kevés az unoka. Cseppben a tenger: így fogy el a magyar népesség. Egyre kevesebben vállaltak gyermeket, s az unokák száma még inkább csökkent, országszerte. Figyelemre méltó köztük a devianciával küzdők aránya. Autista gyermekek, csökkent munkaképességgel. Elgondolkodtató, hogy liberális értelmiségünknek a legnagyobb gondja a szívárványos felfogás terjesztése, a nemi identitás zavarainak feltárása. (Vagy éppen kiváltása) Nem inkább azt kellene kutatni napjainkban, hogy mi vezetett számos súlyos problémához, a termékenység csökkenéséhez, a meddőség rohamos térnyeréséhez, az elköteleződés hiányához, ahhoz, hogy a mai fiatalság nem szívesen vállal áldozatot...semmiért sem. Mi az oka a perspektíva nélküli életek ürességének? Annak, hogy az olyan fogalmak, mint Isten, család, haza, ódivatúvá váltak. Van még kétmillió választópolgár, akinek ezek fontosak; de vajon milyen az így gondolkodó fiatalok aránya közöttük? *Ubi bene, ibi patria...* Latinul ugyan már kevesen értik, de sokaknak az életprogramja bizony az, hogy megkeresse azt az országot, ahol *neki jó*. „Ahol jó, ott a haza.” Nyilván, nem mai keletű dolog ez, ha már latinul is megfogalmazódott. Mégis baj, hogy nem arról van szó napjainkban, hogy te mit adhatsz a hazádnak, hanem arról, mit kaphatsz tőle. És nemcsak a liberális szülők gyermekei hagyják el hazájukat, hanem a kifejezetten konzervatív szemléletű középkorúaké is. Vagyis, ez a szemléletváltás igen általánossá vált náluk is.

Változásra vágyó honfitársaim! Volna, valóban, mit változtatni. Lenne mit, orvosolni... Általában is, és magának a konzervatív tábornak is.

De nem biztos, hogy *házmestersiratót* kell tartani.

Csongrád, 2026 április